

Ik zie ik zie

Over kijken en zien, brillen, braille en camouflage

Tekst en illustraties:
 Romana Romanyshyn
 en Andriy Lesiv

Uitgeverij Lannoo 2022 - € 19,99 - ISBN 9789401479462

Groep
 5-6 (NL)
Leerjaar
 3-4 (B)
Trefwoorden
 zien,
 kijken,
 ogen

1 Vooraf

Dit boek belicht nagenoeg alles wat met één van onze belangrijkste zintuigen te maken heeft: het oog. Onderaan elke bladzijde staat een korte kernzin over het aangesneden onderwerp. In de tekening erboven, in korte stukjes tekst, wordt verder ingezoomd en krijg je meer uitleg en diepgang. Dat maakt dat je dit boek op twee niveaus kunt lezen en ontdekken: je laten meenemen door de ik-persoon en de tekst onderaan elke bladzijde lezen, en inzoomen op elk ander aspect van het 'zien' dat wordt aangesneden.

Achterin het boek staan aanvullende suggesties die volgens de auteurs het bekijken waard zijn.

Romana Romanyshyn en haar partner Andriy Lesiv zijn een bekroond duo van illustratoren. Ze wonnen al twee White Ravens en mochten ook al drie Bologna Ragazzi Awards in ontvangst nemen. Ze behoren tot de beste Oekraïense illustratoren. Ze wonen en werken in Lviv, Oekraïne. 'Kunst en wetenschap zijn twee van onze belangrijkste interesses. We wilden altijd al een project creëren dat een synthese zou zijn van kunst en wetenschap, een samsmelting van emotionele en rationele perceptie van de wereld.'

letstalkpicturebooks.com

2 Introductie boek

Toon de cover van het boek en vraag wat er allemaal te zien is, wat ze lezen, hoe de cover is opgemaakt, welk effect de schikking van die letters heeft. Kijk ook samen naar de tekeningen op de blauwe schutbladen.

- Wat kun je allemaal doen met je ogen? Bouw een woordveld of mindmap op met alles wat de leerlingen weten over het onderwerp 'zien'. Activeer zo de achtergrondkennis en krijg een idee wat de leerlingen al weten en op welke onderdelen ze verder willen inzoomen.

3 Voorlezen

Lees het boek in één keer voor door de tekst onderaan voor te lezen. Neem het woordveld erbij en bekijk of alle onderwerpen uit het boek erop staan. Vul eventueel verder aan. Vertel dat jullie de komende weken rond dit boek zullen werken door er elke dag een ander onderwerp uit te lichten.

4 Verwerking

Maak een keuze uit de suggesties hieronder.

Ogen

Maak foto's van de ogen van de leerlingen, print deze foto's uit en breng ze samen op een groot blad: rangschik de ogen volgens kleur (bv. van licht naar donker), of volgens bijvoorbeeld grootte of vorm. Bespreek en vergelijk met de informatie uit het boek (Iemand met de meest zeldzame oogkleur? Iemand met twee verschillend gekleurde ogen?). Maak eventueel memorykaartjes van de ogen. Speel memory, of maak een raadspel: van wie zijn deze ogen?

Spiegels

'Toch toont mijn spiegelbeeld niet altijd wie ik echt ben.'

- Wat bedoelt de schrijver hiermee?

- Wat zie je in de spiegel (je buitenkant)?
- Weerspiegelt je buitenkant ook je binnenkant? Je gevoelens? Welke tekening op deze bladzijde illustreert dit?
- Laat de leerlingen zelf een spiegel maken. Bekijk de video voor meer informatie: Maak van een simpele glasplaat zelf een spiegel via [youtube.com](https://www.youtube.com)
- Ga op zoek naar beroemde spiegels en bespreek de rol van spiegels in verhalen, bijvoorbeeld in de sprookjes over Sneeuwwitje of Belle en het Beest.

Gezichtsuitdrukkingen

Toen we met zijn allen mondkapjes/mondmaskers moesten dragen was het soms moeilijk om te weten of iemand blij, boos, bang of verdrietig was. Gezichtsuitdrukkingen vertellen hoe iemand zich voelt. Bekijk

de afbeeldingen in het boek en koppel daar een bijhorend gevoel bij. Er zitten ook wat gekke gezichten bij. Laat de leerlingen om beurten ook een gek gezicht trekken. Wie kan met zijn tong het puntje van zijn neus raken? Wie kan iets anders bijzonders? Of probeer met een mondkapje op en dus alleen met je ogen een gevoel uit te drukken.

Symbolen

- 'Onze hersenen hebben veel sneller door wat beelden betekenen dan woorden of geluiden.' (Her)kennen de leerlingen alle symbolen en pictogrammen op deze bladzijde? Verdeel de klas in groepjes en laat hen op zoek gaan in de klas en de school naar nog meer symbolen en pictogrammen.
- Zoom in op het ontstaan van ons moderne alfabet. Breng hiervoor het boek *A is van Os: waar komen onze letters vandaan?* van Bette Westera mee naar de klas.

Onzichtbaar

'Er zijn echter nog zoveel mysteries voor mijn ogen. Sommige dingen blijven onzichtbaar.' Houd een filosofisch gesprek over de aspecten die hier worden aangesneden: Kunnen we gedachten zien? Welke dingen zijn nog onzichtbaar voor het menselijk oog?

Optische illusies

Bekijk de optische illusies in dit boek en zoek er nog enkele. Bekijk ook de link in het boek naar op-artkunstenaars (op-art staat voor optical art) zoals M.C. Escher, Victor Vasarely en Bridget Riley. Zoek op het internet en breng kunstboeken mee naar de klas. Ga ook zelf aan de slag. Kijk voor voorbeelden op tekenenzo.blogspot.com

Zintuigen

'Ik zie meer dan wat mijn ogen zien. En zintuigen helpen mij om de wereld te verkennen.' Welke zintuigen hebben wij? Wanneer en waarvoor gebruiken we die? Bij voelen hoort niet alleen de tastzin maar ook het evenwicht! Verdeel de leerlingen in groepjes per zintuig en laat hen spelletjes doen waarbij de verschillende zintuigen geactiveerd worden: met een blinddoek om verschillende dingen ruiken, proeven, betasten, beluisteren, et cetera.

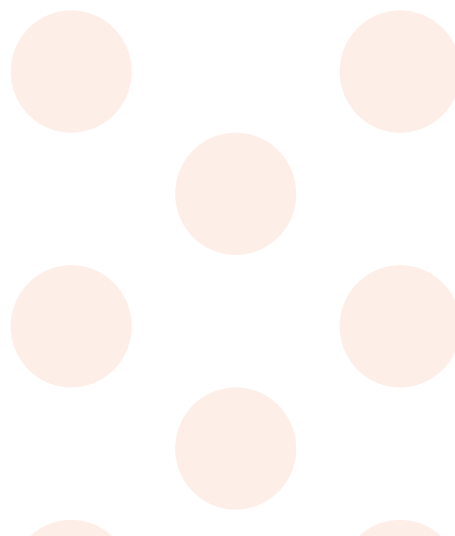
Schoonheid

'Ik zoek naar schoonheid en vind die zelfs in eenvoudige dingen om me heen.' Breng oude fotolijsten, kaders of anders mee of maak ze zelf. Ga op stap in de buurt van de school, of een nabijgelegen park, en bekijk de alledaagse omgeving door de lijst(en).

- Ontdek je nieuwe dingen?
- Ervaar je de omgeving anders wanneer deze een stukje is ingelijst?
- Kijk zeker ook eens naar de wolken door de kader! Welke spontane kunstwerken zie je?

En verder

Gebruik het boek eventueel ook voor andere thema's en onderwerpen: braille, camouflage, een voorwerp tekenen/ beschrijven vanuit een ander gezichtspunt, experimenteren met een microscoop. Bekijk het woordveld dat jullie samen opbouwden en bespreek met de leerlingen op welke onderwerpen zij verder willen inzoomen. Zorg zeker ook voor een uitgebreide boekenhoek!

5 Verder lezen

Breng een mooie verzameling boeken mee naar de klas die aansluit bij de inhoud van dit boek:

- *Rare snuiters: Een prenten- en gedichtenboek om te lezen met je oren, om te bekijken met je vingers, om te voelen met je ogen*, Jan Dewitte, Freya Vlerick (ill.)
- *Dierenogen: hoe dieren de wereld zien*, Guillaume Duprat
- *Het zwarte kleurenboek*, Menena Cottin & Rosana Faria (ill.)
- *De klank van kleuren: een reis van de verbeelding*, Jimmy Liao
- *Kijken voor kinderen*, David Hockney & Martin Gayford, Rose Blake (ill.)
- *Mijn ogen zijn jouw ogen: dagboek van een geleidehond*, Ruth Wielockx, Julius Schellens
- *Een halve hond heel denken*, Joke van Leeuwen
- *De nacht van Ronke*, Jef Aerts, Marit Törnqvist (ill.)

Bij dit boek zijn lessuggesties verschenen:

www.leesplan.nl

Colofon

© Stichting Lezen (2022)

Deze publicatie is mede mogelijk gemaakt door een bijdrage vanuit het leesbevorderingsprogramma de Bibliotheek op school (Stichting Lezen/Koninklijke Bibliotheek).

Lessuggesties

Inge Umans

Vormgeving

Judith Schoffelen &
Erik olde Hanhof

Redactie

Bo van Alst, Alle Content

lezen.nl